

περιπατητικῆς φιλοσοφίας» κτλ. Ἐν τῷ φ. 380· «Καὶ ταῦτα μέντοι αὐτάρκως εἰλήχασιν ἐκ μείο Θωμᾶ τέρμα τοῦ Γαλατζίου ἐκ φυσικῆς. . . . Θεωρία ἐν χιλιοστῷ ἔτει ἐπτακοσίῳ ὁμάδι ἐπτὰ, μηνὶ Ἀνθυστηριῶνι, εἰκάδι πέμπτῃ· ὥρᾳ ὑπῆρχε τρίτη».

Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

καὶ περιγραφὴ χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων.

(Συνέχεια) ¹.

Β'. Νήσου Σύμης.

1.

Θραῦσμα πλακὸς ἐκ μαρμάρου ὑπεμέλανος μετ' ἐπιγραφῆς καὶ ἀναγλύφων κοσμημάτων ῥυθμοῦ βυζαντιακοῦ. Συνείχετο μετ' ἄλλων παρομοίων πλακῶν ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῆς γωνιώδη αὐλακκα (κανάλι).

Εὐρέθη γενομένων ἐπιδιορθώσεων ἐν τῇ ἐν τῇ πόλει Σύμης ἱερᾷ ἐνοριακῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου κειμένη παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἀκρόπολιν, καθὰ ἐγνώρισέ μοι ὁ ἐφημέριος αὐτῆς, πανοσ. ἱερομόναχος κ. Μακάριος Μπάρβας.

Ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῆς φαίνεται, ὅτι ἡ πλάξ αὕτη ἀπετέλει μέρος γείσου ἢ διαζώματος ὑπὲρ τὴν ἁγίαν τράπεζαν ἢ τὴν πρόδεσιν τοῦ ἱεροῦ βήματος ἢ ἄλλο μέρος ἐκκλησίας ἀρχαιοτάτης· ἐπεστήριξε δὲ στηλίδια ἥτοι κιόνια, ὡς ἀποδεικνύει ἡ εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τῆς πλακὸς μία θέσις ἢ σχηματίζουσα τετραγώνον ἐλαφρῶς ἔγκοilon, ἐν ᾧ ἐφηρμόζετο τὸ ἄνω μέρος τοῦ κιονοκράνου τοῦ στηλίδιου. Οὕτως αἱ τοιαῦται πλάκες ἦσαν διατεθειμέναι εἰς τρόπον, ὥστε ἡ ἐπιγραφὴ νὰ ᾔηται ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ ὀρθῶντος καὶ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς κάθετα, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν κοσμήματα τοῦ πάχους τῶν πλακῶν ἐπικλινῇ πρὸς τὰ ἔσω· ἐπίσης κοσμήματα φέρουσι τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θέσεως τοῦ κιονίου μένοντα ἐλεύθερα μέρη.

0,12	0,11	0,38	ἐπιγραφή	αὐλαξ
			κοσμήματα ἐπὶ τῆς ἐπικλινούσας πλευρᾶς	
			κιονίου θέσις	

1) Ἴδε Βυζαντινὰ Χρονικά, τ. 15, 1908, 2-3, σελ. 444-450.

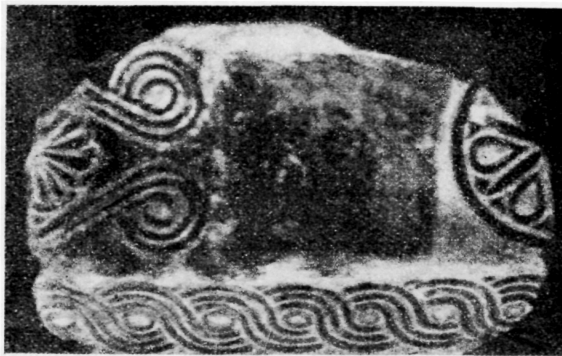
Ἡ ἔκδοξ ἐπιγράφει εἶναι οὐχὶ πολὺ ἐπιμελῶς ἐξωμολισμένη.

Ἐκ τοῦ θραύσματος δὲν δύναμει νὰ κρίνω, πόσον πλάτος εἶχον αἱ εἰρημέναι πλάκες καὶ ἂν ἄνωθεν αὐτῶν ἦτο ἐκτισμένον τειχίον, ἂψις ἡ ἀετώμα. Το θραύσμα ἔχει πλάτος 0,29, μῆκος 0,39 καὶ ὕψος ἡ πᾶχος 0,12, πλάτος τῆς ἐπικλινούσης πλευρᾶς 0,11. Ἡ ἐπιγραφή εἶναι κεχαραγμένη εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὕψους, ἥτοι τῆς προσόψεως τῆς πλακῆς καὶ κατέχει μέρος μῆκους 0,32 ἐπὶ πλάτους 0,038. Ὑψος τῶν γραμμάτων 0,014—0,025.

Ἐξέγραψα ΝΗΟΠΕΡΛΥΤΡΟΥΚΑΙΦΕ. Ἀνέγνων καὶ ἀνεπλήρωσα κατ' ἐμὴν εἰκασίαν: «(Ἐκτίσθη ἡ ἀνεκαίνισθη ἡ μ.) οὐκ [ὅ]τι ἐρ λύτρου καὶ ἀρεῆς εἰς τῶν ἀμφοτέρων τῶν δούλων τοῦ θεοῦ τοῦ δεῖνα ἡ τῶν δεῖνα)». Ἡ (ἐπιγραφή νομίζω, ὅτι ἀνάγεται εἰς τὸν 6' ἢ τὸν 7' αἰῶνα¹). Περαιθεῖται ἐνταῦθα δύο πανομοιότυπα τοῦ ἀετώματος.

1.

2.

2.

Θραῦσμα ἡ μᾶλλον τεμάχιον ἐκ τοῦ χείλους ἐκκλησιαστικοῦ κεραμίου σκεύους, πιθανώτατα δὲ κολουμβήθρας μετ' ἐπιγραφῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ χείλους. Εὐρέθη ἐν Ἐμπορείῳ (Νημπορίῳ) τῆς Σύμης, ἐνθα ὑπάρχουσι διάφορα εἰσὶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν καὶ βυζαντικῶν χρόνων.

1) Ἡ Σύνταξις τῶν «Βυζαντινῶν Χρονικῶν» οὐκ ἐγκρίνει τὴν οὕτως ἀρχαίαν χρονολογίαν ἡ γὰρ γραφή τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τὸ κοσμημα τοῦ δεῖθεν ἀετώματος προδίδωσι σφόδρα νεωτέραν ἐκατονταετηρίδα, οἷον 13-ην.

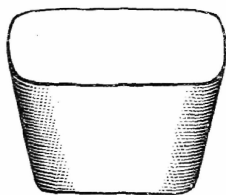
Ἐχει μῆκος 0,22, πλάτος 0,053, πάχος δ' ἔχει κατὰ τὸ χεῖλος 0,034, κατὰ δὲ τὸ λοιπὸν μέρος 0,016. Ἡ ἄργιλος εἶναι ἐλαφρῶς ὑπερύθρος. Ἡ ἐπιγραφὴ δὲν εἶναι ἀνάγλυφος, ἀλλ' ἐχαράχθη προδήλως διὰ στυλίου ξυλίνου προτοῦ τεθῆ τὸ σκεῦος εἰς τὸν κλίβανον πρὸς ἐψῆσιν. Τὸ διασωθὲν τεμάχιον τοῦτο τῆς ἐπιγραφῆς ἦτοι τοῦ χείλους τοῦ σκεύους κατέχει μῆκος 0,193. Ὑψος τῶν γραμμῶν 0,009—0,016.

Ἐξέγραψα· ΥΙCIXPHCTONΠΒΑΠΤΗ. Ἀνέγνων καὶ ἀνεπλήρωσα· (ὅσ)χοι εἰς Χρ[ι]στὸν [ἐ]βαπτ[ι] (ἐ)σθητε>...

Σημειωτέος ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἡβαπτίσθητε (=ἐβαπτίσθητε), ἂν ὀρθῇ κριθῇ ἡ ἀνάγνωσίς μου. Ταῦτα πρὸς εὐχερεστέραν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις ἄλλως τε γέμει παχυλωτάτων καθόλου ἀνορθογραφιδῶν. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δεικνύνται βεβαίως, ὅτι τὸ ἀγγεῖον ἦτο ἱερὰ κολυμβήθρα. Ἐν τούτοις τὸ σχῆμα τοῦ τε χείλους καὶ τοῦ τεμαχίου ἐν γένει οὐδόλως ὑποδεικνύει, ὅτι τὸ ἀγγεῖον ἦτο ὅμοιον πρὸς τὰς σημερινὰς κολυμβήθρας, ἤγουν ὅτι εἶχε τὸ χεῖλος κυκλικόν καὶ τὸ ἐμβαδὸν ἡμισφαιρικὸν περίπου· ἀπ' ἐναντίου μάλιστα φρονῶ, ὅτι προδίδει μᾶλλον ἀγγεῖον ἔχον τὸ ἄνοιγμα εὐρὺ καὶ ἐπίμηκες ἢ ὠσειδὲς καὶ βάθος ἦτοι χωρητικότητα ἀνάλογον.

Εἰς τοιούτου σχήματος καὶ τῆς δεούσης χωρητικότητος καὶ μεγέθους ἀγγεῖον χρησιμεῖον ὡς ἱερὰ κολυμβήθρα ὁ ἐπιδεδίξιος ἱερεὺς ἐδύνατο νὰ βαπτίσῃ τὰ βρέφη διὰ τριῶν καταδύσεων καὶ ἀναδύσεων κατὰ τὸ δόγμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ τὴν σήμερον, ὡς παρατήρησα πολλαχοῦ, τὸ στρογγύλον σχῆμα τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας καὶ ἡ δυσανάλογος χωρητικότης αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπει τῶντι τὴν κανονικὴν βάπτισιν τῶν βρεφῶν. ὥστε ὁ ἱερεὺς εἰς ἐκάστην τῶν τριῶν καταδύσεων βυθίζει τὸ βρέφος δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ μέχρι τοῦ στήθους καὶ κρατῶν αὐτὸ οὕτω διὰ τῆς ἀριστερᾶς, διὰ τῆς δεξιᾶς λαμβάνει ὕδωρ ἐκ τῆς κολυμβήθρας καὶ καταχέει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νηπίου, συμπληρῶν δὴθεν οὕτω ἐκάστην καταδύσιν. Τὸ χριστιανικὸν τοῦτο μνημεῖον, νομίζω, ὅτι δὲν εἶναι ἀρχαιότερον τοῦ δεκάτου αἰῶνος.

3.

3.

Θραῦσμα παρόμοιον τῷ προηγουμένῳ ἐκ τοῦ χείλους ἐκκλησιαστικοῦ κεραμίου ἀγγείου μετ' ἐπιγραφῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ χείλους κεχαραγμένης ἐγκοίλου διὰ τοῦ αὐτοῦ ὄργάνου, δι' οὗ καὶ ἡ προηγουμένη. Ἐχει πλάτος 0,113, μῆκος 0,313. Πάχος ἔχει κατὰ τὸ χεῖλος 0,03, κατὰ δὲ τὸ λοιπὸν μέρος 0,013. Ἡ ἄργιλος εἶναι ἐλαφρῶς ροδόχρους ἐνθυμίζουσα τὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀμφορέων τῆς Ῥόδου. Τὸ διασωθὲν

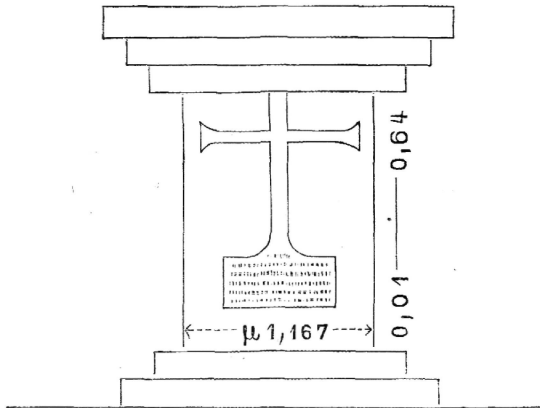
μέρος τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ χείλους κατέχει μῆκος 0,298. Ὑψος τῶν γραμμῶν 0,009—0,015. Τὰ γράμματα εἶναι καλλίτερα καὶ παχύτερα τῶν τῆς προηγουμένης, ἂν καὶ τοῦ αὐτοῦ μεγέθους. Ἐξέγραψα· ΙΑΗCΤΕΡΟCΑΑΙΤΟΝΕΡΙΓΑΤΟΝΑ. Ἀνέγνων <Μ>α<ι>στορος (?) καὶ τ<ω>ν ἐργατ<ω>ν

αὐτοῦ». Τὸ τεμάχιον τοῦτο, ἂν καὶ εἶναι μεγαλητέρων ἀρκετὰ διαστάσεων ἢ τὸ προηγούμενον, ἔχει τὸ σχῆμα παρόμοιον καθόλου πρὸς ἐκείνο· ὁδὲν ἄγομαι νὰ ὑποθέσω, ὅτι καὶ τὸ ἀγγεῖον, ἐξ οὗ τὸ τεμάχιον τοῦτο, ἦτο κολυμβήθρα, ὅτε πιθανὸν εἶναι ὅτι εἰς τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν τοῦ χείλους ἦτο κεχαραγμένον τὸ τροπάριον· «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...» ἢ ἄλλο ῥητὸν σχετικὸν τῇ βαπτίσει, κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐτέθη ἡ ἄνω ἐπιγραφὴ, ἣτις συμπεπληρωμένη εἶχεν ἴσως ὡς ἐξῆς περίπου· «Ἔργον (δεῖνα) μαίστωρος καὶ τῶν ἐργατῶν αὐτοῦ» (?).

«Μνήσθητι, κύριε, τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ (δεῖνα) καὶ τῶν ἐργατῶν αὐτοῦ».

4.

Ἐπὶ κίονος κυλινδρικοῦ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ὅστις χρησιμεύει ὡς κίων τῆς ἁγίας Τραπεζῆς τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ναοῦ τοῦ μονυδρίου τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ τοῦ ἐπιλεγομένου Κοκκιμῆδη, ἣτις εἶναι ἐκτισμένη κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον διὰ πηλοῦ καὶ λίθων κοινῶν. Ὁ κίων ἔχει περιφέρειαν ἐν τῇ βάσει μέτρα 1,167 καὶ ὕψος ὅσον φαίνεται 0,64. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ σταυροῦ μέρος τοῦ κίονος εἶναι οὐχὶ κυλινδρικόν, ἀλλὰ ἐπίπεδον καὶ σχηματίζει τὸ ἐξῆς περίπου σχῆμα.

4.

Ἴσως ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὑπῆρχεν ἄλλη ἐπιγραφὴ ἢ ἀνάγλυφον ἀρχαῖον· ὑποπτεύω μάλιστα ὅτι ὁ κίων ἦτο βωμὸς ἀρχαῖος, ὡς καὶ ἄλλοι βωμοὶ καὶ κίονες μετ' ἐπιγραφῶν χρυσιμεύουσιν ὡς κίονες ἁγίων τραπεζῶν εἰς διαφόρους ναῖσκους ἐν Σύμῃ¹⁾. Ἡ ἐπιγραφὴ ὅμως εἶναι ἐγκεχαραγμένη ἐντὸς πλαίσιου ἥτοι μέρους ὀρθογωνίου παραλληλογράμμου ἀκολουθοῦντος τὴν κυλινδρικήν ἐπιφάνειαν τοῦ κίονος, ἐξέχοντος δὲ ἐλαφρῶς, ἄνωθι δὲ αὐτοῦ σταυρὸς ἐπίσης ἀνάγλυπτος ἐλαφρῶς. Τὸ ἐξέχον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτοι πλαίσιον ἔχει ὕψος 0,125

1) Ἐν Σύμῃ ἡ ὅλη ἁγία τράπεζα λέγεται παρὰ τοῦ λαοῦ τραπεζόφορος.

καὶ πλάτος 0,215. Ὁ ἄνωθεν αὐτοῦ σταυρὸς ἔχει ὕψος, ὅσον φαίνεται, 0,326, καθότι τὸ ἄνω μέρος τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ κίονος κρύπτεται περίκτιστον. Ἐπισυνάπτω πανομοιότυπον σχεδιάγραμμα τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ σταυροῦ. Ὑψος τῶν γραμμάτων ἐλάχιστον 0,01, μέγιστον 0,201. Ἐξέγραψα·

+

Γ Α Ι

Ε Ο Ο Ε Λ Λ Ο Ο

Ο Υ Σ Κ Α Ρ Π Ο Φ Ο

Ρ Η Σ Α Ι > Τ Ω Α Ρ Χ Α

Ε Λ Ω Κ Ι Ο Ν Ι Α

†

ρ...αι

ἔσ<ω>σε

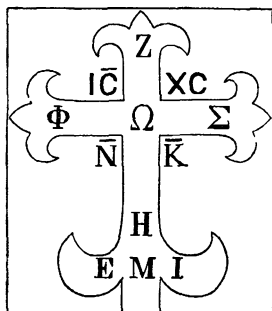
.ους καρποφο-

ρῆσαι τῷ ἀρχα<γ>

<γ>έλω κιόνια.

5.

Σταυρὸς ἀνάγλυπτος ἐντὸς πλυσίου ἐπὶ πλακὸς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἐντετειχισμένος ἄνωθεν τῆς θύρας δωματίου τοῦ αὐτοῦ μονυδρίου τοῦ Κοκκιμήδη, οὐπὲρ δωματίου μέρος εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ναοῦ· ἡ θύρα τοῦ δωματίου τούτου βλέπει πρὸς νότον. Ἡ ὅλη μαρμαρίνη πλάξ ἔχει ὕψος 0,345 καὶ πλάτος, ὅσον φαίνεται, 0,76, καθότι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν εἶναι ἐκτισμένη ἐντὸς τοῦ τοίχου. Τὸ πλυσίον, ἐν ᾧ ὁ σταυρὸς, ἔχει ὕψος 0,22 καὶ πλάτος 0,185.

5.

Ὑψος τῶν γραμμάτων 0,014—0,028.

†

IC	XC
N	K
ZΩH	
ΦΩΣ	
EMI	

6. Τὸ μονύδριον τοῦ Κοκκιμήδη καὶ αἱ ἐν Σύμῃ μοναὶ καὶ ναοὶ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων.

Ἀμφότεραι αἱ ἀνωτέρω εἶναι, ὡς φρονῶ, τοῦ ς' ἢ τοῦ ζ' αἰῶνος μ.Χ.¹⁾, μᾶλλον ἀνάγονται εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ἅπασι κατέστη

1) Ἡ Σύνταξις τῶν Βυζαντινῶν Χρονικῶν νομίζει ταῦτα νεώτερα.

γενικὸν το δόγμα περὶ τῆς ἀνωτάτης ἱεραρχίας καὶ περὶ τῶν ταγμάτων τῶν ἁγίων Ἀγγέλων.

Ἐν Σύμῃ ὑπάρχουσι ναοὶ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ ὅχι μόνον ἀκριβῶς ἐννέα, ἰσάριθμοι δηλονότι πρὸς τὰ ἐννέα τάγματα τῶν ἁγίων Ἀγγέλων, ἀλλὰ καὶ ἐκτισμένοι εἰς θέσεις ἀναλόγους ἐπακριβῶς πρὸς τὴν εἰς τρεῖς τάξεις ἥτοι βαθμοὺς διαίρεσιν αὐτῶν· διότι τρεῖς μὲν ναοὶ εἰσιν ἐκτισμένοι εἰς θέσιν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ δὴ παρὰ τοὺς καλλιτέρους λιμένας τῆς νήσου, τρεῖς δὲ ἐν θέσει ἐν μέσῳ περίπου τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ δὴ εἰς ὕψος 150—200 μέτρων ἄνωγι αὐτῆς καὶ εἰς θέσεις ἐκ τῶν ὑψηλῶν τῆς νήσου καὶ δὴ εἰς ὕψος 500—600 περίπου μέτρων ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, οὕτω· Α' τάξις α' τοῦ Πανορμίτου ἐν τῷ ὠραιοτάτῳ λιμένι Πανόρμω. β' τοῦ Αὐλακιώτου ἐν τῷ λιμένι Πεδίῳ. γ' τῶν Μιχαηλιδαικῶν ἐν τῷ λιμένι Ἐμπορείῳ (Νημποριῷ). Β' τάξις δ' τοῦ Θαρρινοῦ. ε' τοῦ Περιβιώτου. ζ' τοῦ Ρουκκουινιώτου. Γ' τάξις ζ' τοῦ Κουρκουινιώτου. η' τοῦ Καίλιλιώτου. θ' τοῦ Κοκκιμῆδου.

Τούτων ἕξ, οἱ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα β', γ', δ', ε', θ' καὶ η', ἦσαν ἀνέκαθεν, ὥς μοι φαίνεται καὶ ὡς εἶναι καὶ τὴν σήμερον, ἀπλοῖ ναοὶ ἥτοι ἐξωκλήσια, ἐκτὸς τοῦ β' καὶ γ', οἵτινες ἐν χρόνοις πολὺ προγενεστέροις ἦσαν ἀναμφιβόλως ἐνοριακαὶ ἐκκλησίαι αἵτινες κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν, ἀνεκτίσθησαν δὲ κατόπιν μικρότεραι, ὅπως καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐν Σύμῃ. Ὁ δὲ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον α' εἶναι ἡ περιώνυμος ἐνοριακὴ μονὴ τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ τοῦ Πανορμίτου. Ὁ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον ζ' εἶναι σταυροπηγιακὴ μονή. Ὁ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον θ' τέλος εἶναι τὸ μονύδριον τοῦ Κοκκιμῆδου, περὶ οὗ ἤδη πρόκειται καὶ ὅπερ ἄλλοτε ἦτο σταυροπηγιακὴ μονή. Ἀπαντες δὲ ἐορτάζουσι τὴν γ' Νοεμβρίου, ἐκτὸς μόνου τοῦ γ', ὅστις ἐορτάζει καὶ τὴν ζ' Σεπτεμβρίου. Τὸ τοιοῦτο, ὡς φρονῶ, ἀποτελεῖ μοναδικὸν ἐν Σύμῃ παράδειγμα¹⁾ καὶ οὐδαμοῦ ἴσως ἄλλοθι ὑπάρχει δεύτερον· οὐδὲ δύναται τις βεβαίως νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι διαβλέπει ἐν αὐτῷ ἀπλῆν ἢ τυχαίαν σύμπτωσιν· ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι ὁ λαὸς τῆς Σύμης φρονεῖ καὶ λέγει, ὅτι ὁ Πανερμιώτης (= Πανορμίτης), ὁ Αὐλακιώτης καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ ἐπάνυμοι τῶν ἐν Σύμῃ ναῶν τῶν Τεταρχῶν εἶναι ἀδέρφια· οὐδόλως ἄπορον, ὅτι ἐν τῇ λαϊκῇ παραδόσει ταύτη ὑπονοεῖται ἡ σχέσις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ναῶν πρὸς τὰ τάγματα τῶν ἁγίων Ἀγγέλων. Πάντες δὲ οἱ ναοὶ ἔκτοτε θεωροῦνται ὡς ἀνήκοντες εἰς μόνον τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ καὶ πανηγυρίζουσιν ὅλοι κοινῶς τῇ 8-ῃ Νοεμβρίου, μόνος δὲ ὁ παρὰ τὸν λιμένα Νημποριὸν φέροι τὸ παράδοξον ὄνομα Μιχαηλιδάκια (τά), δι' οὗ ὁ λαὸς τῆς Σύμης διακρίνει τὴν ἐορτὴν τῆς 6-ης Σεπτεμβρίου εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐν Χώναις θαύματος τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ, ἐορτάζει δὲ μόνος οὗτος καὶ τῇ 6-ῃ Σεπτεμβρίου καὶ τῇ 8-ῃ Νοεμβρίου. Τὸ δὲ μονύδριον τοῦ Κοκκιμῆδου εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοτάτου ὁμωνύμου βουνοῦ, ὅπερ κεῖται ἐν τῷ κέντρῳ περίπου τῆς νήσου καὶ εἶναι μεμονωμένον ἀπὸ τῶν πέριξ ἄλλων βουνῶν, ἔχει δὲ ὕψος περὶ τὰ 600 μέτρα ἄνω τῆς

1) Καθὰ μοι διηγεῖτο ὁ πατήρ, παρόντος παρετήρησε τοῦτο πρὸ ἑκατὸν περὶ τοῦ χρόνων ὁ αἰμίνητος Συμαῖος διδάσκαλος Ἰωάννης Φωτιάδης Μαρκονῆς διδάσκαλος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐν τῇ ἐν Σύμῃ ἑλληνικῇ σχολῇ τῆς ἁγίας Μαρίνης.

ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ σταυροπηγιακὴ τοῦ ἁγίου δὲν ἦτο γνωστὴ οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἄλλοις γέρουσι, παρ' ὧν ἐζήτουν πληροφορίας μέχρι τοῦ 1877, ὅτε μοι ἐπροτάθη νὰ μοι δοθῇ ἔγγραφο ἐπὶ μεμβράνης περὶ αὐτοῦ, κατόπιν δὲ ἀδράξ ἁμοιβῆς μόλις ἐπρόφθασα νὰ σώσω αὐτὸ ἀπὸ βεβαίας καταστροφῆς, μόλις διακρίνας αὐτὸ τυχαίως μεταξὺ σκυβάλων διεργηγμένων καὶ αἰσχροῦς κατερρυπωμένων. Ἀφ' οὗ δὲ παρέδωκα αὐτὸ καὶ ἐκαθαρίσθη μετὰ προσοχῆς, παρετήρησα, ὅτι ἦτο πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἐκδοσθὲν ἐν ἔτει αψς' (=1706) ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γαβριὴλ Γ' καὶ ἀνακηρύττον σταυροπήγιον τὸ μονύδριον τοῦ Κοκκιμῆδη. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὴν κατάστασιν εὑρέθη, ἔλειπεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ μολυβδίνη πατριαρχικὴ σφραγὶς καὶ ὁ δι' οὗ αὕτη προσηρτάτο ἐπὶ τοῦ σιγίλλιου μετάξινοσ ταινία¹⁾. Τὸ σιγίλλιον τοῦτο, ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε, ἔχει ὡς ἐξῆς:

«† Γαβριὴλ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Ἔργον τῶντι φέριστον, προσήκόν τε μάλα καὶ λίαν θεοφιλές, τὸ τὴν πατριαρχικὴν μεγαλειότητα τοῖς προσερχομένοις τῶν χριστιανῶν <καὶ> ἐπικουρίαν τινὰ αἰτουμένοις εἰς ἀνατροπὴν τῶν κατὰ | καιροὺς ἐπερχομένων ἀναιρῶν χεῖρα βοηθείας ὀρέγειν, ἀντίληψιν τε αὐτοῖς χορηγεῖν ὅλη δυνάμει καὶ ἀπαλλαγὴν τῶν δεινῶν| περὶ πάντων δὲ μάλιστα τοῖς ἱεροῖς καταγωγίσι καὶ θείοις | ναοῖς καὶ σεβασμίσι μοναστηρίσι, ἐν οἷς ἀκαταπαύστως ὑμνολογεῖται καὶ δοξάζεται ὁ Θεός| ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων αὐτοῖς θεοσεβῶν, καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν, οὓς καὶ περιθάλπειν ὡς εἰκὸς ἁγίων| ἐπὶ πᾶσιν | οἷς χρήσουσιν ἐξαιρέτως δ' ἐν οἷς πεφύκασιν βεβλῶκεναι, καὶ συνίστασθαι πρὸς διαμονὴν αὐτῶν ἀμετάπτωτον. ὧν ὑπερτεροῦν ἐστὶν ἡ χορηγουμένη αὐτοῖς ἐλευθερία καὶ ἀσυδοσία| διὰ | γὰρ τῶν ἐλευθεριῶν ἀνώτερα διατελοῦντα τὰ ἱερὰ καὶ ὀχλήσεως τῶν δυναμένων αὐτὰ σ(υν)ταράξαι, αὐτάρκως ἔχουσι διασφύζεσθαι εὐνομούμενα | εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ μνημόσυνον ἀένναον τῶν οἰκοδομούντων| αὐτὰ καὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μητρόπολιν Ῥόδου ἐν τῇ νήσῳ Σύμῃ | εὐρίσκεται κείμενον ἱερόν τι μονύδριον ἐπ' ὀνόματι σ(ε)μνυ(ν)όμενον τοῦ παμμεγίστου Ταξιάρχου, ἐπικεκλημένον τοῦ Κοκκιμῆδη, ὅπερ <ἐπὶ> πολυκαιρίᾳ ἡμελημένον καταλαβὼν ὁ ὁσιώτατος | ἐν ἱερομονάχοις κῦρ Καλλίστρατος, κατ' ἐνθεον ἔρωτα κινούμενος, ὡς) εὐλαβῆς περὶ τὰ θεῖα καὶ τῆς κατὰ Θεόν) εὐλαβείας ἐχόμενος περιεποίησα(το με)τὰ προθυμίας καὶ κκλησιεργήσας ἀνεκαίνισε καὶ ἰδί|οις κόποις καὶ ἰδρωσὶ καὶ ἀναλώμασι διέσωσεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς <ἐπικειμῆ>νης αὐτῷ καταπτώσεως, ὅστις καὶ καθορῶν τὸ ἐνδεές τοῦ αὐτοῦ μονυδρίου, <καὶ> π(τ)οοῦμενος τὴν ἐνδεχομένην γενέσθαι αὐτῷ ἀναστάτωσιν καὶ| ἐρήμωσιν ἀπὸ τῶν ἐπισυμβαινουσῶν κατὰ καιροὺς <περιστάσεων ἔγνω> κατοχυρῶσαι αὐτὸ τῇ πατριαρχικῇ περιθάλψει συναινοῦντα ἔχων καὶ κατανευόντα τῷ ἀγαθῷ αὐτοῦ σκοπῷ καὶ τὸν ἱερώτατον| μητροπολιτὴν Ῥόδου, ὑπέρτιμον καὶ ἑξαρχον πασῶν τ(ῶν Κυκλά)δων νήσων, τὸν ἐν ἀγίῳ πν(εύμα)τι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κῦρ Ἰγνάτιον καὶ στέρξαντα δι' ἣν ἔχει καὶ ἡ αὐτοῦ ἱερότης εὐ|λάβειαν πρὸς τὸ ἱερόν αὐτὸ μονύδριον, λαμβάνειν <δὲ>

1) Ἐχει μῆκος 0,780 καὶ 54, εἰς τὸ μῆκος περιλαμβάνεται καὶ ἡ σταυροειδὴς ἄκρα τοῦ σιγίλλιου, ἀφ' ἧς ἐκρέματο ἡ μολυβδίνη βούλλα τοῦ πατριάρχου.

κατ' ἔτος παρὰ τοῦ αὐτοῦ μονοδρίου) ἀνά δύο λίτρας κηρίου μόνον, ἔχειν δὲ καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ οὐδὲν ἄλλο. Κάντεῦθεν ἡξίωσαν ὁμοῦ | κοινῶς ἀμφοτέροι τὴν ἡμῶν μετριότητα ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ, καὶ <τῆς> ἀρχικῆς περιθάλψεως αὐτὸ ἀξιῶσαι καὶ ἐπιβραβεῦσαι αὐτῷ ὡς ἔθος διὰ γράμματος σιγίλιωδους τὴν ἐλευθερίαν ἀνε|ξάλειπτον, ἐπὶ συστάσει αὐτοῦ, καὶ διαμονῇ καὶ βελτιώσει <τ>ούτου χάριν ὡς τὴν φροντίδα τῶν ἀπανταχοῦ ἀγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν θεόθεν ἐμπιστευθέντες καὶ τῶν εὐαγῶν οἰκῶν καὶ ἱερῶν | σεμνεῶν τὴν ἐπιστήριξιν καὶ κραταίωσιν παντὸς ἄλλου ὑπερ<στέρ>γ<οντ>ες, τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν παριδεῖν οὐκ ἠνέσχομεν, εὐμενῶς δὲ μᾶλλον ἀπεδεξάμεθα, καὶ δὴ τῷ κανονικῷ ἔθει καὶ π<ρο>νομίῳ χρώμενοι τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ ἀποστολικ<οῦ> τούτου θρόνου, ὅπερ ἐστὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις τ<ὸ> ἐπ' ἀδείας ἔχειν θείους ναοὺς δηλαδὴ καὶ ἱερὰ τοῦ Θεοῦ καταγώγια, καὶ χωρία, τὰ ὑπὸ | τὴν σκέπην αὐτοῦ προσαγόμενα προσδέχεσθαι καὶ ἐλευθερίᾳ κατα<κο>σμεῖν καὶ πολλῶν ἀπαλλάττειν τῶν ἐπισυμβα<ίνουσ>ων περιστάσεων, γράφομεν καὶ ἀποφ<αινομ>εθα σ<υν>οδικῶς μετὰ | τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πν<εύματι> ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διακληθῇ ἐν ἱερὸν μονῳδριον τὸ <ἐν τῇ νήσῳ Σύμῃ κείμε>νον κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ῥόδου, τὸ ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον <τοῦ> παμμεγίστου Ταξιάρχου, τοῦ Κοκκ<ι>μήδη ἐπικεκλημένον, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, εἴη καὶ λέγεται <σταυροπήγιον, καὶ διὰ> κηται πάντῃ ἐλεύθερον καὶ ἀσύδοτον καὶ ἀκαταπάτητον καὶ ἀνενόκλητον καὶ ἀνεπηρέαστον μετὰ πάντων τῶν προσ<όν>των αὐτῷ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, τηρῆται <δὲ ἡ ἐλευθερία> αὐτοῦ ἐς αἰὶ καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς μέχρις οὗ ὁ ἥλιος τὸν ἴδιον περιτρέχει κύκλον. ὁ δὲ κατὰ καιροὺς ἀρχιερεὺς Ῥόδου ἔξη λαμβάνειν παρὰ τοῦ αὐτοῦ μονοδρίου κατ' ἔτος ἀνά δύο λίτρας | κηροῦ μόνον, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, ὡς εἴθισται, καὶ τούτοις μόνοις ἀρκεῖται, μηδὲν δὲ ἄλλο <εἰσό>δημα ἔχει ἄδειαν ζητεῖν, <καὶ λαμβ>άνειν μήτε κλη<ρο>νομίαν τῶν τελευτώντων ἐν αὐτῷ π<ατέ>ρων, ἀλλ' αἱ περιουσίαι τῶν τελευτώντων διαμένωσιν ἐν τῷ μονοδρίῳ ἀμετακίνητοι καὶ ἀπαρευσάλετοι <πρὸς> κυβέρνησιν τῶν κατὰ καιροῦς ἐνδι<αιτω>μένων, | καὶ ἱεουργούντων ἐν αὐτῷ αὐξήσιν τε καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱεροῦ μονοδρίου ἔτι προσκαλούμενος ὁ κατὰ τὸπον ἀρχιερεὺς ποιῇ <χ>ειροτονίαν ἐν αὐτῷ, ὅταν χρεία γένηται, ἀδωροδοκῆτως | κατὰ τὴν κανονικὴν διακέλευσιν. Ὃς δ' ἂν ὀψέποτε φανείη ὅπωςδῆπως διασεῖσαι καὶ διαταράξαι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἱεροῦ αὐ<τ>οῦ μονοδρίου, ἄλλως τε ποιῆσαι παρὰ τὰ <γεγρα>μμέ<να> καὶ ζητήσοι λαβεῖν τι αἰσχροκερδῶς πλεονέκτιδι χειρὶ καὶ γνώμῃ καὶ ζημιώσοι τὸ αὐτὸ μονῳδριον, ὁποῖας ἂν εἴη τάξεως καὶ ὁπ<οῖο>υ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ Θεοῦ κυρίου παντο<κράτο>ρος, καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον καὶ ἡ μερί<ς> αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰουδᾶ καὶ ταῖς πατρι<αρχι>καῖς <καὶ συνοδικαῖς> ἀρχαῖς ὑπόδικος. Ὅθεν εἰς ἐνδει<ξιν> καὶ διηνεκῇ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἐν μεμβράναις π<α>τριαρχικὸν συνοδικὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀσυδοσίας σιγίλιωδες γράμματα καὶ ἐδό<θη> τ<ῷ> διακληθέντι μονοδρίῳ. Ἐν ἔτει ςψςΨ (= 1706) νοεμβρίῳ. <ινδι>κτιῶν<ος> ἐ': —

† Γαβριήλ ἐλέψ Θ<ε>οῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ ο<ί>κ<ου>με<ν>ικ<ος> πατριάρχ<ης>».

Λυποῦμαι διότι δὲν ἔσχον καιρὸν νὰ ἐξετάσω ἔγγραφα τῶν Συμαίων νοταρίων, ἥτοι συμβολαιογράφων, διὰ νὰ ἴδω ποίᾳ γραφῇ ἐκεῖνοι τοῦ ὀνόματος ἐχρῶντο καὶ ἀναβάλλω νὰ σημειώσω περὶ τούτου τὰ εἰκότα ἐν ταῖς «Συμαϊκάις τοπωνυμίαις».

Τὸ μονύδριον τοῦ Κοκκιμήδη ἦτο ἀρχαιοτάτον. Εἶχεν ἱκανὰ κελλία ὅλη δὲ ἡ ὁπωσοῦν εὐρεῖα ἐπιφάνεια τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, ἐφ' οὗ ἱδρυται, ἂν καὶ πετρώδης, εἶχε περιτειχισθῇ καὶ μεταβληθῇ εἰς κηπάρια, ἐν οἷς οἱ μοναχοὶ ἐκαλλιέργουν διάφορα καὶ ὠραίας ἀναδενδράδας κληματίδων καὶ ληνοὺς εἶχον καὶ κλίβανον καὶ δεξαμενὰς ὕδατος καὶ ὅσα ἐν γένει ἦσαν ἀναγκαῖα εἰς μονύδριον, μὴ ἔχον ἀβεβαίως ἢ ὀλίγους καλογήρους. Πρὸ τινων δὲ χρόνων ἀνασκαπτομένου μέρους τινὸς ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ, εὐρέθη τὸ κοιμητήριον τῶν μοναχῶν, ἐν ᾧ ἔκειντο πλῆθος ὁπῶν καὶ ἀναρίθμητα κρανία. Τὸ μονύδριον ἐκέκτετο καὶ ἄλλα κτήματα ἀξιόλογα οὐχὶ μακρὰν τοῦ βουνοῦ τοῦ Κοκκιμήδη, ἅτινα ὑπὸ τὴν ἐπιμελημένην καλλιέργειαν τῶν μοναχῶν ἦσαν προσοδοφόρα. Τὴν σήμερον δικτηροῦνται καὶ μένουں ὠραία κυπάρισσος καὶ εἰς πρῖνος καὶ τὰ ξηρὰ περιτειχίσματα καὶ ὁ ναὸς καὶ τὰ κελλία, ἅτινα πάνυ φιλοτίμως περιποιοῦνται ἐκ κληρονομικῆς υποχρεώσεως αἱ οἰκογένειαι Λεβεντέρπ καὶ Ψύλλου. Ζημία ὅμως ὑπῆρξεν ἡ καταστροφή τῶν ἀξιολόγων τοιχογραφιῶν, ἥτοι ἀγιογραφιῶν τοῦ ναοῦ, ἔργων τοῦ τέλους τοῦ 17-ου αἰῶνος ἀντικατασταθεῖσιν πρὸ εἰκοσαετίας δι' ἄλλων ὁλως ἀκαλαισθήτου ρυθμοῦ. Ἡ θέσις δὲ τοῦ μονυδρίου καὶ ἐν γένει τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ εἶναι ὠραία καὶ πέριξ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀναπτύσσεται λαμπρὸν καὶ μαγευτικὸν πανόραμα τῶν περὶ τὴν Σύμην θαλασσῶν καὶ νήσων καὶ τῶν χερσοννήσων τῆς τε Κνιδίας καὶ τῆς Ῥοδίας. Τοιοῦτο ὃν ἄλλοτε τὸ μονύδριον τοῦ Κοκκιμήδη εὗρεν αὐτὸ ἐπὶ πολυκαιρίᾳ ἡμελημένον ὁ Συμαῖος Καλλίστρατος ἱερομόναχος, ὅστις ἐπεσκεύασεν αὐτὸ καὶ ἀνεκαίνισε τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐν ἔτει 1697-φ ἡδὴ ἐν αὐτῷ ἡγουμενεύων καὶ τὸν μοναδικὸν μετ' ἄλλων ἐν αὐτῷ μοναχῶν διερχομένος διάυλον, ὡς βέβαιον καὶ ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ, ἥς ἡ ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ πλακὸς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ὕψους 0,175 καὶ πλάτους 0,195, ἐντετειχισμένη ἄνωθι τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ὕψος τῶν γραμμάτων 0,007—0,023.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως:

ΕΤ 1697 *
 † Δ Μ Δ Κ Δ Ι Ν Ι Θ Η Γ
 Τ Δ Θ Ῥ Δ Ν Δ Δ Ι Λ Ο
 Γ Ι Δ Ρ Ο Μ Ι Τ Χ Κ Δ Μ Ι
 Χ
 Ξ Ρ Δ Τ Φ Ρ Ο Μ Ο Ν Δ Χ Ξ

Ἔτος 1697 (* = Χριστοῦ)

† Ἀνακαίνισ<ι>ς
 τοῦ θε<ί>ου ναοῦ <ύ>πὸ
 σ<υ>(ν)δρομ<η>τοῦ Καλλι-
 στρατοῦ ἱερομονάχου.

Κατόπιν ἐν ἔτει 1706-ω ὁ Καλλίστρατος κατώρθωσε καὶ κατέστησε τὸ μονύδριον σταυροπήγιον διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, δι' οὓς μετὰ ἐξ ἀκριβῶς ἔτη καὶ τοῦ ἄλλου ἐν Σύμῃ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τοῦ ταξιάρχου Μιχαήλ τοῦ ἐπιλεγομένου τοῦ 'Ρουκκουινιώτου καὶ τοῦ μετοχίου αὐτοῦ οἱ Συμαῖοι διὰ πρωτοφανοῦς πῶς τρόπου ἀπήτησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν ἀνανέωσιν τῆς σταυροπηγιακῆς του ἀξίας, ἵνα ἀπαλλάξωσιν ὀριστικῶς τὴν μονὴν καὶ τὸ μετόχιον αὐτῆς ἀπὸ τῶν καταπίεσεων καὶ ἀρπαγῶν καὶ ἄλλων διαφορῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἐνοχλήσεων, ἃς ἐξήσκουν καὶ διέπραττον κατὰ τῶν ἱερῶν τούτων καταγωγίων καὶ τῶν ἀφιερωμάτων αὐτῶν καὶ τῶν κινητῶν ἐν γένει καὶ ἀκινήτων κτημάτων αὐτῶν, ἄλλοι τε ἰδιῶται καὶ μὴ καὶ μάλιστα ἔνιοι τῶν κατὰ καιροὺς μητροπολιτῶν τῆς 'Ρόδου. Καὶ μαρτύρια τούτων ἔσχον τε αὐτὸς καὶ παρὰ γερόντων ἐκ παραδόσεως ἐχόντων ἤκουσα καὶ ἐπέισθην' διὸ καὶ προάγομαι, ὅπως τινὰ ἐξ ὧν περὶ τούτων εἶδον καὶ ἤκουσα ἐκθέσω πιστῶς. Τὸ μετόχιον τοῦ μοναστηρίου τοῦ 'Ρουκκουινιώτου, τὸ ἄλλως λεγόμενον Μεγάλῃ Παναγίᾳ ἢ Παναγίᾳ τοῦ Κάστρου ¹⁾, ἐχρησίμευε καὶ ὡς μητρόπολις, ὡς πρωτεύουσα δηλαδὴ ἐκκλησία ἐπέχουσα καὶ τόπον μητροπόλεως ἐν τῇ νήσῳ. Κατ' ἀκολουθίαν καὶ οἱ κατὰ καιροὺς μητροπολίται 'Ρόδου, ὅτε χάριν περιδείας ἐπεσκέπτοντο τὴν Σύμην καὶ κατέλυον, ἤτοι διέμενον μετὰ τῆς θεραπείας αὐτῶν εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν θολωτὰ διαμερίσματα, ἔνθα ἐναπέκειντο καὶ διάφορα πράγματα ἤτοι κινητὰ κτήματα ἀχαιοτέρων τῶν μοναστηρίων.

Ποικίλαι ἦσαν αἱ ζημίαι καὶ διαρπαγαί, ἃς προὔξενον ἔνιοι τῶν μητροπολιτῶν, καὶ ἀπόδειξις τούτου ἔστω τὸ ἐξῆς. Ἐν ἔτει 1866-ω γραμματεῶν παρὰ τῷ αἰοδίμῳ μητροπολίτῃ 'Ρόδου κυρῷ Συνεσίῳ καὶ ἐξετάζων τὰ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τῆς μητροπόλεως 'Ρόδου ἀπῆντησα μεταξὺ αὐτῶν χειρόγραφον κώδικα ἐπὶ μεμβράνης τοῦ ΙΑ' ἢ ΙΒ' αἰῶνος περιέχοντα διδασκαλίας τοῦ ἁββᾶ Δωροθέου καὶ τοῦ ἁββᾶ Ἡσαίου τοῦ ἀναχωρητοῦ σημείωσις δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἀρχαία ἐβεβαίον ῥητῶς ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Παναγίας τῆς Σύμης ²⁾. Ὁ κώδιξ ἄρα οὗτος εἶχε κλαπῇ ἐκ Σύμης, ἵνα πλουτίσῃ ἀσκόπως τὴν βιβλιοθήκην τῆς μητροπόλεως 'Ρόδου. Θρασυτήτων δὲ ἀλλοίων δράσται ἐγίνοντο οἱ θεράποντες τῶν μητροπολιτῶν καὶ μίαν ἐξ αὐτῶν τὴν μᾶλλον παράξενον ἀφηγήσομαι ὧδε. Οἱ θεράποντες οὗτοι δηλαδὴ ἐβύθιζον πρότερον τὰ πρὸς καύσιμον ξύλα ἐντὸς τῶν πίθων, οἵτινες πεπληρωμένοι ἐλαίου παρέκλειντο ἐν τοῖς ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν διαληφθεῖσι θολωτοῖς διαμερίσμασι καὶ οὕτω παρέθετον ταῦτα εἰς τὴν ἐστίαν, ὅπως παράγωσι ζωηρότερον καὶ ισχυρότερον πῦρ. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα χείρονα ἦσαν τὰ αἵτια, διὰ τὰ ὅποια ἐξητεῖτο ἡ ἐλευθερία καὶ ἀδουλεία καὶ ἀσυνδοσία τῶν ἱερῶν μονῶν διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἀνακηρύξεως αὐτῶν εἰς σταυροπηγιακὰς. Ἐπειδὴ λοιπόν, παρελθόντων πολλῶν χρόνων, κατεπατοῦντο τὰ τοιαῦτα προνόμια τῆς μονῆς 'Ρουκκουινιώτου καὶ τοῦ μετοχίου αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἀφοῦ τὸ μονύδριον τοῦ Κοκκιμῆδῃ ἐγένετο σταυρο-

1) Παράβαλε ἐν Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς τ. 12-ω Μελέται περὶ τῆς νήσου Σύμης Α', παράγραφος § 3 κ'.

2) Περιγραφὴ τοῦ τε κώδικος καὶ τῶν τυχῶν αὐτοῦ περιέχεται ἐν πραγματείᾳ μου ἀνεκδότῳ ἥτις ἐπιγράφεται: «Ἐκλελειμμένα βιβλιοθήκαι τῆς μητροπόλεως 'Ρόδου καὶ τῆς ἐν Σύμῃ μονῆς τοῦ 'Ρουκκουινιώτου».

πήγιον, οἱ Συμαῖοι ἔγνωσαν νὰ ζητήσωσι τὴν ἀνανέωσιν τῶν εἰρημένων προνομίων διὰ τε τὴν μονὴν Ῥουκκουινιώτου καὶ τὸ μετόχιον αὐτῆς καὶ κατώρθωσαν τοῦτο ἀκριβῶς μετὰ ἐξ ἔτη, ἥτοι τῷ 1712 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Δ', ὡς βεβαιοῦται ἐκ τοῦ ἐκδοθέντος ὑπ' αὐτοῦ σιγίλλιου. ὅπερ ἀνέκδοτον ἐπίσης καταχωρίζομεν ὡδε καὶ διότι ἀφορᾷ τὴν ἐν Σύμῃ σπουδαιότατην ἄλλοτε μονὴν τῶν Ταξιάρχου Μιχαὴλ τοῦ Ῥουκκουινιώτου καὶ διὰ τὰς ἐκ τούτου ἐξαγομένας πολυτίμους εἰδήσεις περὶ ὧν λέγομεν κατόπιν αὐτοῦ. Ἡ μονὴ τοῦ Ῥουκκουινιώτου ἦτο ἡ μεγαλητέρα, ἀρχαιοτάτη καὶ ἐπισημοτάτη μονὴ ἐκ τῶν ἐν Σύμῃ διὰ τοῦτο καὶ ὅτε ἔλεγον ἢ ἔγραφον ἀπλῶς μοναστήριον, ἡνόουν αὐτὴν καὶ μόνην, ὡς παρατηρεῖται εἰς διάφορα ἔγγραφα. Εἶχε κατὰ τὴν παράδοσιν ὀγδοήκοντα καλογήρους καὶ σπουδαίαν βιβλιοθήκην ἀρχαίων χειρογράφων καὶ ἐντύπων, μάλιστα τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῶν πρώτων ἐκδόσεων. Κυπάριστος εὐρυτάτης περιφερείας ὠραιοτάτη σχήματος κανονικοῦ ἀλεξιβροχίου θάλλει ἔμπροσθεν τοῦ τετραγώνου ἀρχαιοτάτου τῆς μονῆς κτιρίου καὶ ἀριθμοῦσα βίον ἐτῶν πολλῶν πλειόνων ἢ χιλίων¹⁾, εἶναι μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος τῆς καὶ πάντως ἔργον τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς, διότι οὐδεμίαν ὁμοιότητα ἢ κυπάριστος αὕτη ἔχει πρὸς τὸ πλῆθος τῶν αὐτοφυῶν κυπαρισσῶν, ὧν πολλοὶ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς Σύμης.

Ἡ μονὴ εἶχε πλεῖστα καὶ ὠραῖα κτήματα, ἅτινα ἄλλοτε καλλιεργούμεναι ἐπιμελῶς ἦσαν λίαν προσοδοφόρα, ἥδη ὅμως εἶναι ἐντελῶς παρημελημένα καὶ κατεστραμμένα καὶ αὕτη δὲ ἡ μονὴ κινδυνεύει νὰ διαλυθῇ παρὰ τὰς φιλοτίμους προσπάθειάς τῶν Συμαίων, ἐπιθυμούντων νὰ διατηρῇται καὶ ἡ μονὴ ὡς κειμήλιον, ἔστω καὶ ὑπὸ μόνον ἑνα ἡγούμενον καὶ δύο ἢ τρεῖς καλογήρους. Τέλος ἡ μονὴ εἶχε σπουδαῖον μετόχιον ἐν τῇ πόλει τῆς Σύμης, τὴν Μεγάλην Παναγίαν ἢ Παναγίαν τοῦ Κάστρου, περὶ οὗ γίνεται λόγος καὶ ἐν τῷ σιγίλλει.

Σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Δ'.

«Κύριλλος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Οὐ μόνον χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον πάντως καθέστηκε τῆς τῶν καλῶν ἀεὶ συντηρήσεως προνεῖσθαι καὶ διαμονὴν ἀδιάπτωτον πραγματεῦσθαι μεθ' ὅλης δυνάμεως τοῖς ἐπ' ἀγαθῷ τινι λόγῳ καὶ θεαρέστῳ σκοπῷ τὴν τοῦ εἶναι ἀρχὴν ἅπαξ εὐλογίαν, ὅπερ οὐκ ἄλλως πέφυκεν εὐφυσέτερον ἐκτελεῖσθαι, εἰ μήπου ταῖς κατὰ καιρὸν νεουργημάτων ἀνακαινίσεσι φύσει καὶ γὰρ ἐξ αἰῶνος τὰ πράγματα νεουργούμενά πως ἀνακαλεῖται ἀπὸ φθορᾶς εἰς ζωὴν καὶ βελτιοῦται καὶ σώζεται καὶ λόγοις εὐλόγοις τὴν τῶν φθασάντων διαδοχὴν τὰ ὑστερογενῆ ἐπιδέχονται καὶ τὴν ἐκείνων ιδέαν καὶ κατὰστασιν ἀδιάφορον συντηροῦσι καὶ πάγιον καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ καὶ αὖξασθαι πέφυκε τὰ καλὰ καὶ τὰ χρηστὰ προκόπτειν καὶ τὰ εὐλογα κρατύνεσθαι καὶ εἰς διαμονὴν προχωρεῖν πᾶν τε διεστραμμένον, ὡς ἐξ ἀντιπαραθέσεως εἰπεῖν, ἀνατρεπόμενον ἄρδην ἀπορραπίζεται, διότι καὶ κατὰ χρόον ἐν πᾶσι καιροῖς οἱ ἀνὰ χεῖρας ἐπειλημμένοι τῶν πνευματικῶν τῆς Ἐκκλησίας οἰάκων τὰ παλαιγενῆ καὶ ἀρχαῖα τῶν προγενε-

1) Τοῦτο οὐ παραδέχεται ἡ Σύναξις τῶν Βυζαντινῶν Χρονικῶν.

στερών αἰοιδίμων π(ατ)ριαρχῶν ὑπομνήματα καὶ βραβευτικά γράμματα ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις καὶ θεοφιλεῖ προβάντα σκοπῶ διὰ μικρᾶς τιμῆς ἄγοντες ἐπικυροῦν καὶ ἀνανεοῦν, ὥς) εἰώθασιν, ὅση δύναμις νεωτέροις σφῶν αὐτῶν γράμμασιν ἐπὶ τῷ ἀνασφῶζειν τῆς παλαιότητος, ὡς μὴ βυθοῖς τῆς Λήθης ποτὲ¹⁾ πεσόντα εἰς ἀφανισμόν καταντήσῃ καὶ ὀλεθρον. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν συνοδικῶς προκαθημένης τῆς ἡμῶν μετριότητος, γράμματα πατριαρχικὰ παλαιγενῆ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀγιωτάτων π(ατ)ριαρχῶν προσεκομίσθησαν ἡμῖν ἐμφανισθέντα ἐκ μέρους τῶν π(ατέ)ρων τῆς κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μητρόπολιν Ῥόδου ἐν τῇ νήσῳ Σήμῃ (sic) κειμένης ἱερᾶς μονῆς τοῦ παμμεγίστου Ταξιάρχου, ἐξ ὧν τὸ ἐν πρὸ χρόνων σχεδόν που ἑκατὸν αὐτῇ ἐπεβραβεύθη ὑπὸ τοῦ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τᾶς πατριαρχικᾶς ἡνίας διεζωσμένου καὶ διακυβερνῶντος κανονικῶς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀγίαν Ἐκκλησίαν κύρ Νεοφύτου, ὅπερ ἐγένετο τέως εἰς ἐπικύρωσιν καὶ βεβαίωσιν ἄλλου γράμματος ἀρχαιότερου τοῦ ἀγιωτάτου π(ατ)ριάρχου κύρ Ματθαίου, ἐλευθερίας καὶ ἀδολίας ἀξιοῦντος αὐτὴν ταύτην τὴν διαληφθεῖσαν σεβασμίαν μονὴν τοῦ Ταξιάρχου μετὰ κατὰ καὶ τοῦ αὐτῆς μετοχίου τοῦ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεότοκου, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀφιερωμάτων καὶ κτημάτων αὐτῆς κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὥστε ἀκαταπάτητα εἶναι καὶ ἀνενόχλητα ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς χρηματιζόντων μητροπολιτῶν ἐν τῇ μητροπόλει Ῥόδου καὶ παντός ἄλλου προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, ναὶ μὴν καὶ τῶν πεμπομένων κατὰ καιροὺς πατριαρχικῶν ἐξάρχων· ἔχειν δὲ τὸν κατὰ καιροὺς μητροπολίτην Ῥόδου τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ τὴν δεξίωσιν, μὴ καταπατεῖν δὲ ἢ κατεξουσιάζειν αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου ἢ τοῦ μετοχίου αὐτοῦ ἢ ἀφαρπάζειν ὅλως τι τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφιερωμάτων καὶ κτημάτων κἀντεῦθεν ἡξίωσαν ἡμᾶς συνοδικῶς οἱ προσενεγκόντες ἡμῖν ἐκ μέρους τῆς ῥηθείσης μονῆς τὰ προλεχθέντα παλαιγενῆ πατριαρχικὰ γράμματα, χριστιανοὶ ἐκ τῆς Σύμης πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἀναγκαινίσαι καὶ ἐπικυρῶσαι ταῦτα καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ νέου ὡς ἔθος γράμματος, ὧν τὴν αἴτησιν ἀποδεξάμενοι, διὰ μνήμης φέροντες τὸ ἀποφανθὲν ἐκεῖνο ὑπὸ τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλείου, πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον διακελεύσαντος καὶ αἰδεσθέντες ὡς εἰκὸς τὴν τῶν αἰοιδίμων ἐκείνων ἀνδρῶν πατριαρχικὴν στοργὴν καὶ φιλοτιμίαν, ἣν περὶ τὴν ἱεράν μονὴν ταύτην ἐνεδείξαντο, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα, ἵνα τῶν σφζομένων ἐν τῇ ῥηθείσῃ μονῇ παλαιγενῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων ἔχόντων τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ ἐδράκιον καὶ μόνιμον διὰ παντός, ἄχρις οὐ ὁ ἥλιος τὸν ἴδιον περιτρέχει κύκλον, ἢ διαληφθεῖσα ἱερά καὶ σεβασμία μονὴ τοῦ Ταξιάρχου ἐν τῇ νήσῳ Σύμῃ, τῆς μητροπόλεως Ῥόδου, ὡς πάλαι πρὸ πολλῶν χρόνων τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀδουλωσίαν πλουτήσασα μετὰ καὶ τοῦ μετοχίου αὐτῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφιερωμάτων καὶ κτημάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὅσα νῦν αὐτῇ ὑπάρχουσι

1) «Λέων διάκονος, fin. σ. 56 B. «ὡς ἂν μὴ Λήθης βυθοῖς παρὰ ῥῥυῃ ἔργα βιωφελῇ καὶ μνήμης ἐπάξια». Πρβλ. καὶ Schol. ad. Aristoph. Ran. v. 186. «τὸ δὲ Λήθης πεδίον Δίδημός φησι, χωρίον ἐν ᾧ Ἄδου διατετύπωνεν οὕτω λεγόμενον, ὡς καὶ τὸν Αὐαίνου λίθον ἔπλασεν (= Ἀριστοφάνης) ἀπὸ τοῦ τοῦς νεκροῦς ἀυαίνεσθαι». Scholia in Aristophanem, rec. Fr. Dübner, Parisiis 1842, σ. 280 (ed. Didot). Πρβλ. Mantis Pr. 98. Corp. Par. Graec. ed. Leutsch, τ. 2, σ. 758. Σημείωσις Ἀ. Π-Κεραμέως».

καὶ ὅσα μετέπειτα προσεπικτηθῶσιν, εἴη αὐτὴ τε καὶ ταῦτα πάντα ἐλεύθερα, ἀδούλωτα, ἀκατχπάτητα, ἀνενόχλητα, ἀσύδοτα καὶ εἰς τὸ παντελὲς ἀνεπηρέαστα καὶ μὴ καταξουσιάζεσθαι ποτε ὑπὸ τε τοῦ νῦν ἱερωτάτου μ<νη>τροπολίτου Ῥόδου, ὑπερτίμου, καὶ ἐξάρχου πασῶν τῶν Κυκλάδων νήσων, ἐν ἀγίῳ πν<νεύ>ματι· ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κυρ Ἰγνατίου ἡ τῶν μετέπειτα ἀρχιερατευσόντων ἐν τῇ αὐτῇ μ<νη>τροπόλει Ῥόδου, ἡ τῶν κατὰ καιροὺς παραγινομένων ἐκείσε π<α>τριαρχικῶν ἐξάρχων καὶ παντὸς ἄλλου προσώπου ἱερωμένου, ἡ λαϊκοῦ, ἀλλ' ἔχῃσι τὴν παντελῆ ἐλευθερίαν καὶ ἀδουλωσίαν, ὡς πρόπαλαι διετάχθησαν, τὸν δὲ ἱερώτατον μ<νη>τροπολίτην Ῥόδου, τόν τε κυρ Ἰγνάτιον καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα διαδεξομένους τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν τῆς μητροπόλεως Ῥόδου ἔχειν, ὡς προείρηται, τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μόνον καὶ τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ δεξίωσιν καὶ τούτοις μόνοις ἀρκεῖσθαι, μηδοτιοῦν δὲ ζητεῖν λαμβάνειν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς καὶ τοῦ ῥηθέντος μετοχίου αὐτῆς ἢ τῶν ἐν αὐτοῖς κατέρων. Ὅστις δ' ἂν ὀψέποτε καθ' οἰονδήτινα τρόπον κινηθεὶς θελήσει ἀναμοχλεῦσαι καὶ ἀνατρέψαι καὶ μετακινήσει καὶ δικασεῖσαι λόγῳ ἢ ἔργῳ τὴν ἐκκλησιαστικὴν φιλοτιμίαν καὶ ἐλευθερίαν τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς καὶ ἀθετῆσαι τὰ ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς ἐμπειριχόμενα γράμμασι καὶ λυπῆσαι ἢ ζημιῶσαι τοὺς πατέρας αὐτῆς, ὁ τοιοῦτος, ὁποῖας ἂν εἴη τάξεως ἱερατικῆς δηλαδὴ ἢ ἀρχιερατικῆς ἢ τῆς κοσμικῆς πολιτείας ἄρχων ἢ ἀρχόμενος, ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ θεοῦ κυρίου παντοκράτορος καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοι πώποτε καὶ ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν σιγilliῶδες ἐν μεμβράναις ἐπικυρωτικὸν γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ ἱερᾷ μονῇ τοῦ παμμεγίστου Ταξιάρχου:—

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,χψβψ (= 1712) μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡνδικτιῶνος ςης: —

† Κύριλλος ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης».

Τὸ προκείμενον ἐγένετο εἰς ἀννέωσιν καὶ ἐπικύρωσιν δύο ἄλλων προηγουμένων σιγillίων, ἅτινα ἀποκχλοῦνται ἐν τῷ σιγillίῳ τοῦ Κυρίλλου Δ' «γράμματα παλαιγενῆ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀγιωτάτων πατριάρχων», καὶ «ἐξ ὧν τὸ ἐν πρὸ χρόνων σχεδόν που ἐκτὸν αὐτῇ (τῇ μονῇ Ῥουκκουνιώτου) ἐπεβραβεύθη ὑπὸ τοῦ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὰς πατριαρχικὰς ἡνίας διεζωσμένου..... κυρ Νεοφύτου, ὅπερ ἐγένετο τέως εἰς ἐπικύρωσιν καὶ βεβαίωσιν ἄλλου γράμματος ἀρχαιοτέρου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου κυρ Ματθαίου.....».

Παράδοξον ὅμως ἴσως θέλει φανεῖ τοῖς πολλοῖς, ὅτι παρὰ τοῖς Συμαίοις ἐν χρόνοις προγενεστέροις ἐπεκράτει πνεῦμα συνεταϊρικόν, διὸ εἰς ἐκάστην φεργάδαν συνενδιεφέροντο πλείονες τοῦ ἐνός καὶ δὴ καὶ καλόγηροι. Εἰς μαρτύριον δὲ τούτου παραθέτω τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον, ἀνέκδοτον καὶ καθόλου ἄξιον πολλοῦ λόγου διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Σύμης.

(Τύπος σφραγίδος). •

«† Ἐπειδὴ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ θάνατος ἄδηλος φοβούμενος κἀγὼ ὁ Ἰωσήφ μοναχὸς τὸ τούτου ἄωρον ποιῶ τὴν παρούσάν μου διάταξιν σώας ἔχων τὰς φρένας καὶ ὑγιεῖς καὶ θέλω νᾶ ἦναι βεβαία ἐν παντὶ κριτηρίῳ καὶ δικαιο-

σύνη. Ἐν πρώτοις παρὰδίδω τὴν ψυχὴν μου τὴν ἁμαρτωλὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ, μετὰ δὲ ταῦτα ἔστωντας καὶ νὰ εἶμαι καλόγηρος τοῦ μεγάλου Ταξιάρχου, ὅτι καὶ ἂν με εὐρίσκεται, κἄντε πολὺν κἄντε ὀλίγον, νὰ εἶναι ἰδιὸς μου κληρονόμος, ὡσὰν νὰ ἤμουν καὶ ἐγὼ ὁ μέγας Ταξιάρχης καὶ οἱ ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενοι ἱερομόναχοι καὶ μοναχοί. νὰ τὰ ἐξουσιάζουν ἐπιτροπικῶς μὲ λογαριασμὸν διαγράφως. Μάλιστα ἔχω καὶ μερικὰ μερτικὰ εἰς ταῖς ἐδικαῖς μας φεργάδες ταῖς Συμιακαῖς·

- 1) εἰς τοῦ Χατζῆ Κώνστα τοῦ Σπανοῦ τὴν φεργάδα μερτικὸν ἓνα,
- 2) εἰς τοῦ Χατζῆ Φώτη τοῦ παπᾶ Καλοδοῦκα τὴν φεργάδα μερτικὸν ἓνα,
- 3) εἰς τοῦ Γεωργίου τοῦ Μουστικιοῦ τὴν φεργάδα μερτικὸν ἓνα,
- 4) εἰς τοῦ Χατζῆ Νικόλα τοῦ Μανταλιοῦ μερτικὸν ἓνα
- 5) εἰς τοῦ Κυριακοῦ ῥεῖς μερτικὸν ἓνα,
- 6) εἰς τοῦ Γεωργίου ῥεῖς τοῦ Ῥαμοῦ μερτικὸν ἓνα,
- 7) καὶ τοῦ Χατζῆ Γεώργη τὴν φεργάδα μερτικὸν ἓνα,

τῶν ὁποίων μερτικῶν τὸ μαζοῦλι λαμβάνων το ὁ ἐπίτροπος τοῦ μεγάλου Ταξιάρχου εἰς χεῖράς του ἀνίσως καὶ χρειάζεται κυβέρνησιν τὸ μοναστήριον εἰς τὴν περιοχὴν του, ἥτοι τὸ μετόχιον ἢ Παναγία τὸ ξῖσος, νὰ ἐξοδεύσῃ ὁ ἐπίτροπος διαγράφως, νὰ μὴν χαλάσῃ. Ἐχω ἀκόμα ξέχωρα νάκτην ἄλλανιὰ τὸν ἀριθμὸν 140 ¹⁾ τὰ ὅποια τὰ δίδω διὰ μνημόσυνόν μου εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ μεγάλου Ταξιάρχου νὰ μνημονεύωμαι μάλιστα καὶ τὰ ἄνωθεν μετρητά, ὡσὰν τελειωθῇ τὸ μοναστήριον ἥτοι ἢ Παναγία τὸ ξῖσος, πάλιν νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ ἢ μετάνοιά μου, ὁ μέγας Ταξιάρχης, οἱ ἀδελφοί μου οἱ καλόγεροι τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου. προσέτι μὲ νὰ ἔλθουν μερικοί, ὅτε Χατζῆ Γεώργης καὶ ὁ Μιχάλης τοῦ Καντούνια, λείποντας οἱ οἰκοκυροὶ τῶν μερτικῶν καὶ καρaboκῦρηδες ὁμοῦ καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου καὶ ὁ ἐπίτροπος τοῦ μοναστηρίου, ἔγραψεν ὁ Μιχάλης τοῦ Καντούνια διαθήκη νὰ εἶναι ἄκυρος καὶ εἰς οὐδὲν νὰ λογίζεται, ἔστωντας καὶ νὰ μὴν ἤμουν εἰς τὸν νοῦν μου. Καὶ διὰ μνημόσυνόν μου δίδω τοῦ ἀρχιερέως τὸ μερτικὸν ὅπου ἔχω εἰς τοῦ Χατζῆ Φώτη τοῦ παπᾶ Καλοδοῦκα τὴν φεργάδα καὶ διὰ τὸ βέβαιον ἔδωσα τὴν παροῦσάν μου διαθήκη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ μέγα Ταξιάρχου τοῦ Ῥουκουνιώτη.

ἰαψιη/ Ἰανουαρίου ια'.

Διὰ τὸ βέβαιον βάλλω καὶ τὴν βούλλαν μου.

Χατζῆ Κώνστας ρείσης ²⁾ τοῦ Σπανοῦ στέργω.

Κυριακὸς ρείσης στέργω.

Χατζῆ Νικόλας Μαντάλι στέργω.

Χατζῆ Φώτης τοῦ Σακελλάρι μάρτυρας.

Γεώργης τοῦ Ῥαμοῦ στέργω.

1) νάκτην ἄλλανιὰ: εἰς λέξεις περσικά, ἐκ γραφικοῦ ἴσως λάθους γραφεῖσιν οὕτω ἀντὶ νάκτι ἀσλανία· νάκτι δὲ = μετρητὰ ἢ κεφάλαιον, καὶ ἀσλανίον εἶδος νομίσματος ἀργυροῦ τουρκικοῦ, οὗ ἡ ἐπωνυμία προέρχεται ἐκ νομίσματος περσικοῦ οὕτως ὀνομαζομένου, διότι ἔφερε τὸ περσικὸν σύμβολον, τὸ ἀσλάνι ἥτοι τὸν λέοντα. Ταῦτα κατ' ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τῇ παρὰκλήσει μου τοῦ φίλου κυρίου Ἀθ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως. Ἐν τῷ ἀνωτέρω δὲ ἐγγράφῳ ἀσλανία ἐννοῦνται πάντως φλωρία χρυσᾶ ἀγνώστου ἀξίας ἔμοι γε.

2) Λέξις τουρκικὴ σημαίνουσα ἐπίτροπον· σημαίνει καὶ πλοίαρχον. Σημείωσις. Α. Π.-Κεραμέως.

Χατζῆ Γαβριήλ μάρτυς.
 Καλοδούκας Τσομπάνης μάρτυς.
 Ἰωάννης τῆς Ἀστράδενας μάρτυρας.
 Κώνστας Κατσαράς μάρτυς.
 Ἰω. τοῦ Ἀγαπητοῦ παπᾶ σκευοφύλακα μάρτυς.
 Διάκο-Ἰωαννίκιος Μαυροπέτζη μάρτυς ¹⁾).

Ματθαῖος ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος ἔγραψα ²⁾).

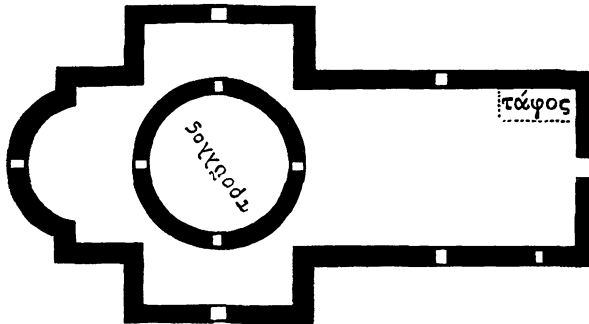
Τὸ μονοῦδριον τῆς Παναγίας, τὸ Ξίσος ἢ Ξισώτισσας τιμώμενον ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Εἰσοδίων, ἦτο ἴδρυμα τῶν βυζαντιακῶν χρόνων τετράγωνον, ἔχον τείχη ὑψηλὰ καὶ στερεώτατα. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἱπποτῶν τῆς Ῥόδου καὶ τοὺς μετέπειτα χρόνους μόλις συνετηρεῖτο. Μόνον ὀλίγιστα στρέμματα γῆς περίξ αὐτοῦ ἀνῆκον αὐτῷ. Ἐπισκευασθὲν ἀναλώμασι τοῦ μοναχοῦ Ἰωσήφ διετηρεῖτο ὡς μετόχιον ἀνεπίσημον τῆς μονῆς τοῦ Ῥουκουνιώτου ἐπιμελείᾳ κυρίως εὐλαβῶν ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, οἵτινες προϋτίμων νὰ διατιῶνται ἐν αὐτῷ. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διελύθη καὶ ἐγκατελείφθη τὰ τείχη του καὶ τὰ κελλία του κατερρύησαν· διατηρεῖται ἤδη μόνον ὁ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ κομφὸς ἀρχαῖος ναὸς βυζαντιτικοῦ ρυθμοῦ ἐν σχήματι σταυροῦ μετὰ τρούλλου. Εἶχεν ἀξιολόγους τοιχογραφίας, αἵτινες ἀτυχῶς κατεστράφησαν ἐντελῶς ἐκ τῶν πρὸ εἰκοσαεξαετίας γενομένων ἐσωτερικῶν ἐπιδιορθώσεων ὑπὸ Συμαίων εὐλαβῶν μέν, ἀλλ' οὐδόλως φειδομένων τῶν παλαιῶν κειμηλίων. Εἶναι ἤδη ἀπλοῦν ἐξωκλήσιον. Ἐντὸς τοῦ ναοῦ παρὰ τὴν θύραν δεξιᾷ τῷ εἰσερχομένῳ εἶδον ἐν ἔτει 1867-ω διατηρούμενον ἔτι μεσαιωνικὸν τάφον ὑψούμενον κατὰ ἡμισυ περίπου μέτρου ὑπὲρ τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ, ἐπεστρωμένου διὰ μικρῶν ὥραίων τετραγώνων πλακῶν τοῦ ρυθμοῦ τῶν μεσαιωνικῶν παροψίδων, αἵτινες κοινῶς λέγονται πιάτα τῆς Λίνδου. Ὀλίγον χρόνον μετὰ ταῦτα αἱ πλάκες ἐκείναι ἐσυλήθησαν καὶ ὁ τάφος αὐτὸς κατεσκάφη. Οὐδαμῶς ἄλλοθι ἐν Σύμῃ ἀπῆντησα ἄλλον ὅμοιον. Ὁ τάφος ἐκεῖνος ἦτο τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἤκμασεν ἐν Λίνδῳ ἡ βιομηχανία ἐκείνη ³⁾). Εἰς τὰς τοιχογραφίας ἀνεγίνωσκέ τις ἐπιγραφὰς καὶ ὀνόματα οἰκογενειακὰ παλαιότατα καὶ χρονολογίας ἔτι ἀπὸ κτίσεως κόσμου· δεινῶς δὲ μεταμέλομαι, διότι ἀνέβαλον ν' ἀντιγράψω αὐτά. Ὁ

1) Δὲν ἐφύλαξα τὰς ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς πολλὰς ἀνορθογραφίας καὶ τὰς ὀλίγας ἐν τῷ κειμένῳ.

2) Ἡ σφραγὶς εἶναι τεθειμένη ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐγγράφου ἐκτυπωθεῖσα πολὺ σκοτεινὴ· διακρίνει τις ὅμως ἐν αὐτῇ τὴν Παναγίαν ἐπὶ θρόνου, πρὸ τοῦ ὁποῖου γονυπετοῦσιν ἄγγελοι ἢ ἄλλα πρόσωπα. Ἡ σφραγὶς ἐτέθη, διότι ὁ διαθέτης δὲν εἶδύνατο νὰ ὑπογράψῃ καὶ τὴν λέγει ἰδικήν του, διότι ἦτο ἐπιστάτης τοῦ μονοῦδρίου τῆς Παναγίας τὸ Ξίσος, ἐν ᾧ διέμενε, ὥστε τὸ μονοῦδριον εἶχεν ἴδιαν σφραγίδα.

3) Ἡ νῆσος Ῥόδος ὑπὸ Ε. Biliotti καὶ abbé Cottre' μετάφρ. Μηλιαράκη καὶ Καραβοκυροῦν. Ἐν Ῥόδῳ, 1881, τόμ. Β', σελ. 210—212. Τῶν λινδιακῶν πιάτων πλῆθος ὑπῆρχε καὶ ἐν Σύμῃ· διετηροῦντο ἀνηρτημένα ὡς κοσμήματα ἀπαραιτήτα οἰκιῶν ἀπὸ τῶν τοίχων αὐτῶν. Κατὰ ἑκατοντάδας ἀγορασθέντα ὑπὸ ἐντοπίων καὶ ξένων μετεφέρθησαν καὶ ἐπωλήθησαν καὶ εἰς Εὐρώπην ἀντὶ ἀδρῶν τιμῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1869-ον οὐδεμία σχεδὸν τοιούτων παροψίδων ἔμεινεν ἐν Σύμῃ.

ναὸς ἔχει μῆκος μέγιστον μέτρων 11,50 καὶ πλάτος μέγιστον μέτρων 6. Παραθέτω ἐντὰυθα τὴν «Κάτοψιν τοῦ ναοῦ τῆς Ξισωτισσας».

6. Κάτοψις τοῦ ναοῦ τῆς «Ξισωτισσας»

7.

Ἐπὶ κίονος στρογγύλου μαρμαρίνου ἔχοντος ὕψος μέτρων 2 ἐκτὸς τοῦ κιο-
νοκράνου καὶ ἐντετειχισμένου ἀριστερόθεν τοῦ δεσποτικοῦ θρόνου ἐν τῷ ναῷ
τῆς παρὰ τὸν ὠραῖον λιμένα τῆς Σύμης Πάνορμον ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ταξιάρχου
Μιχαὴλ Πανορμίτου. Τὸ μὴ ἐντετειχισμένον μέρος τῆς περιφερείας τοῦ κίονος
εἶναι μ. 0,67. Μέρος τῆς ἐπιγραφῆς καλύπτεται, καθότι εἶναι ἐπὶ τοῦ ἐντετειχι-
σμένου μέρους τοῦ κίονος. Ὑψος τῶν γραμμάτων 0,023—0,06.

ΕΡΕΝΧΙC
ΩΔΩΤΟΝ
ΚΥΡΙΑΚΟΝ
〈Υπ〉έρ εὐχ〈ῆ〉ς
〈Θεο〉δ(ό)του
Κυριακοῦ.

8.

Ἐπὶ ὁμοίου μαρμαρίνου κίονος ἐντετειχισμένου ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ προη-
γουμένου κίονος ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ. Μέρος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ δὴ ἀτυχῶς
τὸ σπουδαιότερον καλύπτεται, καθότι κεῖται ἐπὶ τοῦ ἐντετειχισμένου μέρους
τοῦ κίονος. Ὑψος τῶν γραμμάτων 0,22—0,055.

ΕΓΕΝΕ
ΕΠΙΩ
ΕΙΝΩΝ
ΦΑΝCΤC
ΠΙCΓV-

Ἐγένετο ὁ ναος (ἢ τὸ ἔργον),	} 1)
ἐπὶ Ἰω[άννου ἐπισκόπου(;)]	
ῥήμων [δραπάναις ἢ ἐπιστατούντων]	
Φάυστ[ου.....]	
[π]ισ[τ(ο)ῦ.....]	

Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν σπουδαίας εἰδήσεις περὶ τῆς Μονῆς Πανορμίτου, περὶ ἧς ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι νὰ ἐκθέσω ὀλίγα.

Ἐκ τῶν πολλῶν λιμένων τῆς Σύμης²⁾ τινες διετήρησαν τὰς ἀρχαίας ὀνομασίαις των· ἐκ τούτων δὲ εἶναι καὶ ὁ Πάνορμος ὁ ὠραιότατος τῶν λιμένων τῆς Σύμης, παρ' ὃν ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα συνοικισμός· ἕτερος δὲ συνοικισμός ὑπῆρχεν οὐχὶ πολὺ μακρὰν τοῦ Πανόρμου ἐπὶ τοῦ ὠραίου μικροῦ ὄροπεδίου Δαφείου, ἔχοντος ἀπέναντι αὐτοῦ τὴν νησίδα Τεῦτλουςαν καὶ ὅλην τὴν κατὰ Σύμην καὶ Ῥόδιν θάλασσαν³⁾. Τὸ Δαφνὶ διασφύζει ἔτι ἱκανὰ ἀρχαῖα ἐρείπια καὶ ἄλλα φαίνονται ὀλίγον κάτωθεν αὐτοῦ ἐν Φανερωμένῃ. Ὁ ἐκεῖ συνοικισμός ἀμφοτεροὶ οἱ συνοικισμοὶ περιορίσθησαν εἰς τὸν ἐν Πανόρμῳ, ὅπου ἐκτίσθη ναὸς τῶν Ταξιάρχων, καθ' οὓς χρόνους ἐκτίσθησαν ἐν Σύμῃ οἱ ἐννέα ναοὶ τῶν Ἀσωμάτων Ἀγγέλων. Ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτόθι συνοικισμός φαίνεται ὅτι διελύθη κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ναὸς κατεστράφη. Τοῦ ναοῦ καταστραφέντος καὶ τοῦ συνοικισμοῦ διαλυθέντος, ὁ Πάνορμος φαίνεται, ὅτι ἔμεινεν ἔρημος. Οὐχ ἦττον ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι κατὰ πάντας τοὺς χρόνους εἰς τὸν ὠραῖον λιμένα ὡς τὸν καταλλήλοτατον ὑπὸ πολλὰς ἐποφείας κατέφευγον πολλὰ μικρὰ καὶ μεγάλα πλοῖα καταλαμβάνόμενα ὑπὸ τρικυμιῶν καὶ ἀνιξθῶν ἀνέμων, ὅτε διέπλεον τὸ μεταξὺ Σύμης καὶ Ῥόδου πέλαγος. Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἴσως δὲν εἶναι ἄκαιρον ὅπως νὰ προσθέσω, ὅτι ἡ περιώνυμος μονὴ τοῦ Πανορμίτου ἐγένετο γνωστὴ κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα εἰς τῶν αὐτοκρατορικῶν ῥωσικῶν στόλων τοὺς ναυάρχους καὶ ἀξιωματικούς καὶ τὴν εὐλάβειαν αὐτῶν ἐφείλκυσε. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐξῆς ἐγγράφου, ὅπερ ἀπόκειται ἐν τῇς ἀρχαίαις τῆς μονῆς πιστεύω δὲ ὅτι τὸ ἐγγράφον τοῦτο εἶναι ἄξιον λόγου καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν ἀκόμη τῆς νήσου Ὑδρας.

№ 106.

Διὰ προσταγῆς τοῦ ὑπερεξουχτάτου ναυάρχου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἱμπερατορικοῦ ῥωσικοῦ στόλου καὶ τῶν στρατευμάτων Κομαντάντε Ἰνκαπιτα εἰς τὰς δυνάμεις, θαλάσσης καὶ στερεᾶς, τῆς Μεσογείου, Ἀδριατικοῦ, καὶ Αἰγαίου Πελάγους Γενεράλ καὶ Καβαλιέρ διαφόρων ταγμάτων Δε-Σενιάβιν καὶ μὲ τὸ περμέσον τοῦ ἐκλαμπροτάτου Παύλου σζάννε τρανσλατόρου τοῦ Κολεγκίου St. Pétersbourg εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις καὶ κομαντάντες εἰς Ὑδραν &c.

Ἡμεῖς οἱ σύντιχοι οἱ διοικηταὶ τοῦ μαγιστράτου καὶ γοβέρνου τῆς νήσου καὶ χωρᾶς Ὑδρας βεβαιοδοιοῦμεν καὶ ἐμμαρτυροῦμεν εἰς ὄντινα ἀνήκει, ὅτι ὁ ἐπιφέρων τὸ παρόν μας ἀποδεικτικὸν γράμμα παπᾶ Κυριάκος ἱερεὺς ἐκ τοῦ ἐ-

1) Ἡ τοιαύτη συμπλήρωσις ἔστιν ἄδεκτος κατὰ τὴν γνώμην τῆς Συντάξεως τῶν Βηζαντινῶν Χρονικῶν.

2) Πλιν. Hist. natur. cap. 36, 133.

3) Ἡροδ. βιβλ. α' 174.

ροῦ μοναστηρίου τοῦ Πανερμιώτου, ἐπαρὰδῶσαμεν εἰς μονέδα ἐνεργητικὴν Πολίτικα φλωρία 527, φουντούκια 75, Βενέτικα 20, μαντζάρικα ¹⁾ 16, τάλθια ²⁾ τεσσαράκοντα καὶ ἑπτὰ. τὰ αὐτὰ γρόσνα μωνέδα: δηλαδὴ ἐδώθησαν ἀπὸ τὴν ἐδῶ πιάντζαν τῆς Ὑδρας ἀπὸ καπιτάνιους ῥώσους συνάγματα καὶ ἀφιερῶματα τῶν ιδίων, κατὰ τὴν χρονικὴν συνήθειαν, ἅτινα πέμπονται πρὸς τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον, ἱμβαρχαρισμένα μὲ τὴν σκολοῦαν τοῦ ιδίου μοναστηρίου ἐξουσιασμένα ἀπὸ τὸν Νικόλαον Σιμαῖον χριστιανὸν ὀρθόδοξον καὶ Θεοῦ εὐδοκοῦντος ὑπάγει διὰ τὸ νησι τῆς Σίμης καὶ λιμένα Πανερμιώτη.

Παρακαλοῦμεν ὅποιον βασιλικὸν ἀρμαμέντο τοὺς ἀπαντήσει νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν δρόμον των, μάλιστα χρειᾶς τυχούσης νὰ τοὺς δοθῇ κάθε βοήθειᾳ. διὸ καὶ εἰς ἐνδειξὴν ἀληθείας σφραγίζομεν τὸ παρὸν μὲ τῆς Κοινότητος τὴν σφραγίδα.

Ἐξεδόθη ἐκ τοῦ μαγιστράτου καὶ γοβέρνου Ὑδρας τῇ 22 Ἰουλίου 1907.
Ε. Π.

(Τ. Σ.)

Διμίτρις τζαμάδο οἰντιχως.

Χ. Κανελάκης σιντιχος.

Γεώργιος Τρίππος καν..... (=καγκελλάριος; ἤτοι γραμματεὺς).

Ἡ σφραγὶς φέρει τὸν Χριστὸν ἀντωπὸν εὐλογοῦντα καὶ περίξ τὴν ἐπιγραφὴν. † СФРАГИС ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΥΔΡΑΣ: 1807:ΙΟΥΝΙΟΥ 25.

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

Δημοσθένης Χαβιαρᾶς.

2. ХРОНИКА.

Деятельность Русскаго Археологическаго Института въ Константинополѣ въ 1909 году.

Деятельность Института въ 1909 году выразилась:

- 1) въ устройствѣ засѣданій;
- 2) въ участіи въ научныхъ съѣздахъ и докладахъ въ ученыхъ обществахъ;
- 3) въ работахъ по изслѣдованію Иврахоръ-джами (или базилики Студійскаго монастыря въ Константинополѣ);
- 4) въ обработкѣ добытаго матеріала и въ изданіи ученыхъ трудовъ;
- 5) въ пополненіи музея и библіотеки Института.

І. Въ 1909 году состоялось два засѣданія Института, изъ коихъ одно торжественное.

1) Διορθῶ οὕτως: Μαντζάρικα, ἤτοι Οὐγκρικὰ τέλληρα. Ἄ. Π.-Κεραμεύς.

2) Τοῦτο ἀκατάληπτον. Ἄ. Π.-Κεραμεύς.